

Federatienieuws

VOORZITTERSCOLUMN

Klimaatbeheersing

Het is warm deze zomer. Heel warm. Hoewel de droogte ook een reëel probleem is, is het voor de kwetsbare ouderen vooral de warmte die de aandacht vraagt. Toch blijft het dit jaar opvallend stil rond de hitte. Alleen de ouderenbonden klagen over de aandacht die het RIVM en het Rode Kruis besteden aan de warmte en de risico's. Ze vinden het maar betuttelend. Maar zijn we ons in ons kikkerlandje wel voldoende bewust van de risico's van hitte?

De meest kwetsbare mensen, in verpleeghuizen, maar ook steeds vaker alleen thuis, hebben door hun hoge leeftijd en bijkomende ziektes minder mogelijkheden zich aan te passen aan het warme weer. Dat komt omdat het lichaam simpelweg minder kan: minder goed zweten, minder goed bloedvaten en hartslag aanpassen en minder goed vocht vasthouden. Daarnaast gebruiken ze vaak medicijnen die de temperatuurregulatie nadelig beïnvloeden, de dorstprikkel verder dempen en de kans op uitdroging verhogen. Verder zijn ze vaak onvoldoende in staat, door beperkingen in mobiliteit, om een andere omgeving op te zoeken en zelf extra eten of drinken te verzorgen. Om over de toename van fijnstof en allergenen in de lucht nog maar te zwijgen.

Hoeveel mensen daadwerkelijk ziek worden van of zelfs overlijden door de warmte is onbekend en onderhevig aan een forse onderrapportage. Of artsen en verpleegkundigen daadwerkelijk de signalen van hitteberoerte herkennen, is de vraag. Het CBS berekende eerder een toename van de mortaliteit van 12 procent gedurende de eerdere hittegolven in Nederland. Maar of en hoeveel mensen nu daadwerkelijk overlijden als gevolg van de hitte is onbekend.

Het CBS heeft sterfte door warmte (de hitteberoerte) niet in de lijst met doodsoorzaken opgenomen. Ondanks het nationaal hitteplan is er in Nederland toch een sterk aanwezige 'doe maar normaal dan doe je al gek genoeg'-mentaliteit als het gaat om gezondheidsrisico's en het weer.

En toch weten we dat er serieuze risico's zijn. Niet alleen voor de ouderen, maar ook voor veel zorgpersoneel. Helaas is klimaatbeheersing in woon-zorgcentra op de meeste plaatsen niet geregeld en niet verplicht, ondanks de gezondheidsrisico's en de invloed op werk en welzijn van zowel medewerkers als bewoners. Ook specialisten ouderengeneeskunde hebben al eerder gepleit voor airconditioning in elk verpleeghuis. Maar helaas is er bijna nergens goede klimaatbeheersing. Erger nog, laatst was ik in een (particulier) woon-zorgcentrum waar bestuur en management een heerlijke gekoelde kamer hadden en de bewoners en het zorgpersoneel in de bedompte, warme kamers met de gordijnen dicht de dag moesten doorkomen.

Vaak wordt gedacht dat investeren in klimaatbeheersing niet nodig is in ons land. Het is niet vaak warm. Of dat in de toekomst ook zo is? In ieder geval moeten we als artsen alerter zijn op hitteberoerte en hittegerelateerde mortaliteit en die proberen te voorkomen. Ten tweede moet de registratie worden aangepast, want meten is weten. Ik vind het nog wel ingewikkeld of we nu wel of niet moeten investeren in klimaatbeheersing in alle gebouwen en verpleeghuizen. Dat komt het klimaat op deze aardbol ook niet echt ten goede. Zullen we toch maar allemaal stoppen met die airconditioning en op die manier werken aan klimaatbeheersing en een lagere mortaliteit?

“

NIENKE NIEUWENHUIZEN

Moeten we investeren in klimaatbeheersing?

verenSo

Nienke Nieuwenhuizen
voorzitter VerenSo

OPLEIDEN IS NETWERKEN

**MMV-congres
12 december
2018**

De artsen die we nu opleiden, werken straks in een wezenlijk andere setting dan nu. Netwerkgeneeskunde is de toekomst. Maar hoe bereiden we aios hierop voor? Hoe kun je tijdens de opleiding over de muren van specialismen, clusters en opleidingsinstellingen heen kijken? Welke kennis en vaardigheden moeten aios opdoen om straks in een netwerk te functioneren? En wat hebben opleiders nodig om hen hierin te begeleiden?

Daarnaast is opleiden en opgeleid worden ook hard werken. Aios leren het vak op de werkvloer en krijgen daardoor ook te maken met onderwerpen als bedrijfsvoering en werkdruk. Hoe zorgen we ervoor dat dit niet ten koste gaat van de kwaliteit van de opleiding?

Tijdens het MMV-congres op 12 december worden deze onderwerpen vanuit diverse invalshoeken belicht. Daarnaast staan ook andere actuele opleidingsonderwerpen op het programma. U hoort goede praktijkvoorbeelden van collega's, krijgt concrete ondersteuning, relevante kennis en tips waarmee u zelf aan de slag kunt. U kunt zelf uw programma samenstellen aan de hand van inspirerende presentaties, ontbijtsessies, symposia en praktische workshops.

**VOOR ALLE BETROKKENEN
BIJ DE MEDISCHE
VERVOLGOPLEIDINGEN**

TARIEVEN

Vroegboektarief: 250 euro
(na 1 september: 295 euro)

Aios: 175 euro

ACCREDITATIE

Wordt aangevraagd bij ABAN, NVZA, NVKC en NVKF

12 Woensdag
december

Congrescentrum NBC,
Nieuwegein

Meer informatie en aanmelden:

www.medischevervolgopleidingen.nl/mmvcongres

Besluit dermatologie en venerologie voor instemming naar minister

Het College Geneeskundige Specialismen (CGS) heeft op 21 augustus 2018 het besluit dermatologie en venerologie vastgesteld. Het besluit is gewijzigd naar aanleiding van de herziening van het landelijke opleidingsplan dermatologie en venerologie. Tegelijkertijd is het besluit compacter en overzichtelijker gemaakt. Het besluit is inmiddels

ter instemming aangeboden aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De beoogde datum van inwerkingtreding voor het besluit is 1 januari 2019.

Het besluit is te vinden op de website van de KNMG onder toekomstige regelgeving: knmg.nl/regelgeving. knmg

THUISARTS.NL

Ook voor medisch-specialistische informatie

Niet alleen patiënten maar ook dokters willen de garantie dat er op internet betrouwbare informatie over gezondheidsvragen te vinden is. Thuisarts.nl wordt 2 miljoen keer per maand bezocht voor informatie over zelfzorg en huisartsenzorg. Deze website bevat nu ook steeds meer informatie over medisch-specialistische zorg. Zo komt er 1 centrale plek voor betrouwbare en onafhankelijke patiënteninformatie.

Bekijk het volledige overzicht op www.thuisarts.nl/ziekenhuis

Thuisarts.nl is een initiatief van:

in samenwerking met:

Praktijkdilemma

Veelgestelde vragen aan de KNMG Artseninfolijn

Mag ik volgens de privacywet AVG medische gegevens verstrekken per e-mail?

CASUS

Een medewerker van een gemeentelijk sociaal team vraagt mij (arts) om medische gegevens over een patiënt te verstrekken en deze per e-mail te versturen. Ik krijg wel vaker, ook van andere instanties, verzoeken om gegevens over mijn patiënten te mailen. Mag dat wel volgens de privacywet AVG?

ADVIES

Verstuur geen medische gegevens via onbeveiligde e-mail, maar gebruik een veiligere manier: versleutel het document met medische gegevens en verstuur het wachtwoord van het bestand via een ander medium, zoals sms of WhatsApp. Of gebruik beveiligde mailtoepassingen zoals Zorgmail, of gebruik een online portaal dat met multifactor authenticatie is ingericht.

TOELICHTING

Er bestaat geen wettelijke bepaling voor het gebruik van e-mail bij het uitwisselen van medische gegevens, ook niet in de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming). Uit de algemeen geformuleerde regels over de omgang met medische gegevens volgt dat een hulpverlener tot patiënten herleidbare medische gegevens alleen per e-mail mag verstrekken als deze voldoende beveiligd zijn.

Voordat de gegevens per e-mail naar een ander worden verzonden moet wel eerst vaststaan dat de ontvanger de te verzenden gegevens mag ontvangen. Het beroepsgeheim van de arts verhindert namelijk dat de arts medische gegevens aan derden verstrekt. Lees hier meer over in de 'KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens'.

Is vastgesteld dat gegevens mogen worden verstrekt, dan rest de vraag of dat via e-mail mag. Het communiceren via e-mail is niet zonder risico. Als u bijvoorbeeld Gmail gebruikt, heeft Google toegang tot de vertrouwelijke patiëntinformatie in de

e-mailberichten die u verzonden of ontvangen heeft. Ook uit het feit dat vanuit of naar een bepaald e-mailadres is gecommuniceerd, kan medisch-inhoudelijke informatie worden afgeleid (zoals bijvoorbeeld psychiater@psychiater.nl).

TIPS BIJ E-MAILGEBRUIK

Dit wil niet zeggen dat patiëntgegevens nooit per e-mail mogen worden verstrekt. Wel adviseren wij om daarbij de volgende tips in het oog te houden (in navolging van de AVG Helpdesk Zorg en Welzijn):

1. Verbeter de awareness van uzelf en uw collega's/medewerkers over de regels hoe e-mail wel en niet kan worden gebruikt, bijvoorbeeld:

- beperk zoveel mogelijk de gevoelige persoonsgegevens in de tekst van de mail zelf;
- stuur geen bijlagen mee waar gevoelige persoonsgegevens staan;
- dubbelcheck altijd de geadresseerde voor u op 'verzenden' drukt;
- vraag de ontvanger om een bevestiging van ontvangst (dan ontdekt u het sneller als het onverhoopt toch is misgegaan);
- als er een collega weggaat bij de praktijk of deze juist tijdelijk komt versterken: regel goed wie waarbij mag (autorisaties) en hef een mailadres op als de collega niet meer in dienst/werkzaam is.

2. Gebruik alleen gewone mail als er geen vertrouwelijke (bijzondere) persoonsgegevens, zoals patiëntgegevens, worden verwerkt.

3. Kijk naar alternatieven voor het uitwisselen van informatie, zoals:

3.1 Uitwisseling tussen medewerkers van dezelfde instelling onderling:

- Neem in uw mail een link op naar het bestand, in plaats van het bestand zelf mee te sturen.

3.2 Uitwisseling tussen zorgverleners en zorginstellingen (en ook met leveranciers, gemeenten):

Gebruik een veiligere manier dan het meesturen van een onbeveiligde bijlage in een mail, zoals:

- versleutel het Word-document (eenvoudig via 7-Zip) en verstuur het wachtwoord van het bestand via een ander medium, zoals sms of WhatsApp;
- informeer bij collega's of zij al gebruikmaken van beveiligde mailverbindingen en sluit waar mogelijk aan; gebruik hiervoor bijvoorbeeld Zorgmail, Voltage, Zivver, e.d.;
- gebruik een online portaal dat met multifactor authenticatie is ingericht: naam en wachtwoord + een derde kenmerk (zoals bij online bankieren met een token, sms-code et cetera).

3.3 Uitwisseling tussen zorgverleners en cliënten/patiënten

Voor het e-mailverkeer tussen arts en patiënt hanteert de Autoriteit Persoonsgegevens de norm van versleuteling. Een arts mag dus met zijn patiënt mailen, mits de arts heeft gezorgd voor:

- Het versleutelen van de persoonsgegevens in een bijlage bij het e-mailbericht.
- Het versleutelen van het e-mailverkeer tussen mailservers met een of meerdere moderne internetstandaard(en). Voorbeelden van moderne internetstandaarden zijn STARTTLS, SPF, DKIM, PGP en S/MIME. Ook met patiënten kan worden gemaïld via veilige mailprogramma's zoals Voltage, Zivver, e.d.

En als de patiënt zelf als eerste met u wil mailen met gevoelige gegevens in een bijlage?

- Attendeer de patiënt op de mogelijkheid tot het versleutelen van een document met gevoelige gegevens (via 7-Zip) en vraag hem het wachtwoord op het bestand via een ander medium, zoals sms of WhatsApp aan u te versturen. *knmg*

Zie ook:

KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens:
knmg.nl/omgaan-met-medische-gegevens

AVG Helpdesk Zorg en Welzijn, e-mail: om persoonsgegevens te delen.
avghelpdeskzorg.nl/onderwerpen/e-mail-om-persoonsgegevens-te-delen

Autoriteit Persoonsgegevens, Hoe kan ik veilig persoonsgegevens via e-mail versturen?

autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/beveiliging/beveiliging-van-persoonsgegevens

web

Een link naar het privacybeleid van Google vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/federatienieuws.

Vraag? KNMG Artseninfolijn

Bent u arts en lid van een van de federatiepartners van de KNMG, dan kunt u met vragen op medisch-ethisch en juridisch (gezondheidsrechtelijk) terrein kosteloos advies krijgen van de KNMG Artseninfolijn. Van maandag t/m vrijdag tussen 9.30 en 16.00 uur telefonisch bereikbaar via 088 440 4242.

Alle praktijkdilemma's vindt u op knmg.nl/praktijkdilemma.

COLLEGE
GENEESKUNDIGE
SPECIALISMEN

Instemming minister met Wijzigingsbesluit diverse besluiten College Geneeskundige Specialismen (CGS)

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stemde op 7 augustus in met het Wijzigingsbesluit van diverse besluiten van het CGS zoals vastgesteld door het CGS op 13 juni. In de Staatscourant van 17 augustus, nr. 46478, is mededeling gedaan van de instemming met genoemd besluit. De wijzigingen treden in werking op 1 januari 2019 en betreffen de volgende besluiten:

- Kaderbesluit CCMS van 11 mei 2009;
- Kaderbesluit CHVG van 21 augustus 2008;
- Kaderbesluit CSG van 26 september 2008;
- Besluit buitenslands gediplomeerden van 11 november 2015;
- Besluit bedrijfsgeneeskunde van 13 september 2017;
- Besluit huisartsgeneeskunde van 21 augustus 2008;
- Besluit kindergeneeskunde van 8 november 2017;
- Besluit maatschappij en gezondheid 14 maart 2018. *knmg*

KNMG-congres

Minderjarigen als patiënt

Ethische en juridische kwesties
bij de behandeling van kinderen

Woensdag 21 november 2018 | Congreshotel Figi te Zeist

[www.knmg.nl/
minderjarigen-als-patient](http://www.knmg.nl/minderjarigen-als-patient)

Artsenfederatie KNMG
Koninklijke Nederlandsche
Maatschappij tot bevordering der
Geneeskunst
R.A.C.L. Héman, voorzitter
A. Rühl, algemeen directeur
Mercatorlaan 1200, 3528 BL Utrecht
Postbus 20051, 3502 LB Utrecht
tel. 088 440 4200, info@fed.knmg.nl
knmg.nl

FEDERATIEPARTNERS

Federatie Medisch Specialisten
M.C.G. Daniëls, algemeen voorzitter
B.J. Heesen, directeur
tel. 088 505 3434
info@demedischspecialist.nl
demedischspecialist.nl

De Geneeskundestudent
W. Bontje, voorzitter
tel. 088 440 4216
info@degeneeskundestudent.nl
degeneeskundestudent.nl

KAMG
Koepel Artsen Maatschappij
en Gezondheid
E. Buiting, voorzitter
R. Duzijn, directeur
tel. 030 303 3662
bureau@kamg.nl, kamg.nl

LAD
Landelijke vereniging van
Artsen in Dienstverband
C. Keijzer, voorzitter
C. van den Brekel, directeur
tel. 088 134 4100
bureau@lad.nl, lad.nl

LHV
Landelijke Huisartsen Vereniging
N.A. Kalsbeek, voorzitter
P. van Rooij, algemeen directeur
tel. 030 282 3723
lhv@lhv.nl, lhv.nl

NVAB
Nederlandse Vereniging voor
Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
J.G.F. Beens, voorzitter
C. van Vliet, directeur
tel. 030 204 0620
kwaliteitsbureau@nvab-online.nl
nvab-online.nl

NVVG
Nederlandse Vereniging voor
Verzekeringsgeneeskunde
R. Kok, voorzitter
M. van Bork, directeur
tel. 030 686 8764
secretariaat@nvvg.nl, nvvg.nl

Verenso
Vereniging van specialisten
ouderengeneeskunde
N.M. Nieuwenhuizen, voorzitter
C.K. Koerhuis, directeur a.i.
tel. 030 227 1910
info@verenso.nl, verenso.nl

